

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Valintaesitys

Ryhmähanke R-00602

LapinKierto – Kiertotalousosaaminen Lapin yritysrajoissa

Lapin ammattikorkeakoulu

Lapin yliopisto

Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia

Rovaniemen Koulutuskuntayhtymä

2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Toteutusaika: 1.9.2023-31.8.2025

Hankkeen sisältö

Ympäristön heikentynyt tila vaatii yrityksiltä muuntautumiskykyä ja asioiden uudelleen ajattelua. Lapin elinkeinoelämän täytyy pysyä mukana ajan hengessä, talouden ja liiketalousmallien muuttuessa kiertotaloutta entistä enemmän hyödyntäväksi ja ympäristövaatimuksien tiukentuessa. Maailmassa tarvitaan nyt systeeminen muutos lineaarisesta ajattelusta uuteen kiertotalouteen perustuvaan hiilineutraaliin talousjärjestelmään, joka mahtuu planeetan kantokyvyn rajoihin. Laadukkaan materiaalikierron edistämiseksi tarvitaan entistä enemmän toimijoiden välistä yhteistyötä sekä tulevaisuuskestävää ajattelua. Yhteistyö mahdollistaa nämä uudet ajattelun mallit sekä toiminnan kehittämisen kohti ekosysteemejä.

Harvaan asuttujen alueiden mikro- ja pk-yritysten kiertotalousosaaminen on tunnistettu vähäiseksi. Yritykset eivät välttämättä tunne tai löydä koulutusorganisaatioiden tarjoamia palveluja kiertotaloustoiminnan edistämisen tueksi tai yritykset eivät osaa hyödyntää tarjolla olevia työkaluja ja tutkittua tietoa. Hanke toteutetaan Lapin AMK:n, Lapin yliopiston, Lappian ja REDUn yhteistyönä.

Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa yritysten kiertotalousprosessien kehittäminen ja edistää vihreän siirtymän mukaisten tavoitteiden saavuttamista tuomalla olemassa oleva tieto hyötykäyttöön konkreettisten kokeilujen kautta. Hankkeen kautta eri alojen mikro- ja pk-yritykset pääsevät osaksi kaikkien neljän koulutusorganisaation toimintaa ja oppivat hyödyntämään eri oppilaitosten palveluja osana kiertotalouden kehittämisprosessejaan. Tavoitteen saavuttamiseksi hankkeessa luodaan ja testataan nopeita kiertotaloutta ja vihreää siirtymää edistäviä kokeiluja yrittäjien kanssa hyödyntäen toteuttajaorganisaatioiden monialaista toimintaa ja sen kautta rakentunutta yhteistyöverkostoa. Toimiala- ja yrityskohtaisia ratkaisuja haetaan erilaisten kiertotalouden kehittämiseen liittyvien kokeilujen kautta.

Toiminta perustuu yrittäjien kuunteluun sekä heidän kanssansa työskentelyyn alueen kunnissa sekä kuntatoimijoiden kanssa. Hankkeessa muotoillaan ja paketoidaan kiertotaloustietoa yrittäjille, joka palvelee juuri heidän liiketoimintatarpeitaan. Ongelmaan tartutaan siis palvelumuotoilun ja tiedon muotoilun keinoin. Yrityslähtöinen ajattelu ja "tiedon pureskelu" on ratkaisumme olemassa olevan tiedon levittämiseen ja hyödyntämiseen.

Hankkeessa tehdään tiivistä sidosryhmäyhteistyötä kuntien elinkeinotoimijoiden ja yritysten kanssa. Laaja-alainen oppilaitosyhteistyö lujittaa julkisen sektorin, yritysten ja TKI-toimijoiden välistä yhteistyötä. Oppilaitosten välinen yhteistyö ja uudet konkreettiset kehittämisavaukset sekä nopeat kokeilut yritysrajoissa auttavat yrityksiä huomioimaan kiertotalouden ja vihreän siirtymän mukaiset kehitystarpeet omassa toiminnassaan.

Lisätietoja hakemuksesta

Hankkeen toimenpiteet ovat jaettu 4 toimintapakettiin:

TP1. Tiedon kokoaminen ja yhteistyön rakentaminen

- Kootaan yhteen hyviä esimerkkejä kiertotalouden toteutumisesta.
- Selvitetään oppilaitoksissa olemassa oleva kiertotalouteen liittyvä osaaminen ja tunnistetaan siihen liittyvä erityis- ja syväosaaminen asiantuntijahaastatteluiden ja keskusteluiden kautta.
- Järjestetään yhteisiä työpajoja (2-3 kpl) vahvistamaan eri alojen ja tukipalveluiden kiertotalousosaamista sekä edellytyksiä työelämän ja oppilaitosten väliseen yhteistyöhön.

Tulos: koonti olemassa olevista tiedoista, hyvistä käytännöistä ja verkostoista, jota hyödynnetään muiden työpakettien suunnittelussa ja toimenpiteissä.

TP2. Yritysrajoista - tarvekartoitus ja yhteistyön rakentaminen

- Toteutetaan asiakasymmärrystä lisääviä selvityksiä (esim. haastattelut ja muu kenttätutkimus) Lapin alueen mikro- ja pk-yritysten sekä yrityskehittäjien kiertotalouteen liittyvistä tiedon tarpeista sekä pullonkauloista (esim. teknologiat, tietotaito, muu osaaminen), jotka mahdollisesti muodostavat yritysten kehitystyötä hidastavia esteitä (LaY ja AMK)
- Tunnistetaan ekosysteemien ja yhteistyön tarve kiertotalouden kontekstissa yhdessä työelämän kanssa. (Kaikki toimijat yhteistyössä)
- Organisoitetaan yhteiset tiedonvaihtoa ja yhteistyöskentelyä tukevat suunnittelutyöpajat työpaketti 3:n sidosryhmäyhteistyön toteuttamisen pohjustamiseksi. (LaY koordinoi, kaikki toimijat yhteistyössä)
- Muotoillaan yrityksille relevanttia tietoa, jonka avulla yritykset voivat kehittää ja vahvistaa kiertotalouteen liittyvää liiketoiminta- ja markkinaosaamista sekä mahdollisesti kehittää uusia tuotteita ja palveluita työpaketti 3:n sidosryhmäyhteistyön toteuttamisen tueksi. (LaY)

Tulos: asiakastarpeisiin ja -ymmärrykseen pohjautuva tiedon koonti, jota hyödynnetään muiden työpakettien suunnittelussa ja toimenpiteissä. Tuloksena syntyy myös suunnittelutyöpajat, jolla edistetään eri toimijoiden välistä verkostoitumista ja toimintaympäristön kehittymistä kiertotalousteemassa.

TP3. Konkreettiset kiertotalouden kehittämistoimenpidesuunnitelmat ja -demonstraatiot

- Laaditaan kehittämistoimenpidesuunnitelmat eri alojen yrityksille ja toteutetaan Lapin AMKin osaamisryhmien asiantuntijoiden ja aloihin kytkeytyvien yritysten yhteistyössä teemakohtaiset vihreää siirtymää ja kiertotaloutta edistävät nopeat kokeilut. Tavoite: n. 20 osallistuvaa yritystä ja vähintään 10 tuote- tai prosessi-innovaatiota tai demonstraatiota. (AMK)

- Toteutetaan toisella asteella 5-9 kpl kokeiluja, joissa yritykset ja oppilaitokset yhdessä tai yrityskohtaisesti kehittävät kiertotaloutta ”älykäs materiaalien ja resurssien hallinta” ja ”jätteen synnyn hillitseminen” mukaisissa teemoissa.
- Kehitetään jatkuvan oppimisen työpaikkakokeiluja sekä kytetään TKI ja työelämäyhteistyö osaksi koulutuksen kehittämistä mm. opiskelijatyönä toteutetut yritysrajojen kehittämissuunnitelmat tai selvitykset, oppimisprojektit ja opinnäytetyöt. Tavoite: Vähintään 10 koulutuksen kautta toteutukseen etenevää kehitystoimenpidettä (esim. opinnäytetyöt tai oppimisprojektitoimeksiannot). (AMK)
- Tuetaan kehittämistyöhön osallistuneiden yritysten kehitysvaiheen seuraavalle tasolle nousemista hankkeen ulkoisten väylien kautta tai uusien kehityshankkeiden kautta jatkumon luomiseksi.

Tulos: käytännön tason kehittämistoimenpidesuunnitelmia sekä niiden toteutus ja demonstraatiot yhdessä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.

TP4. Vuorovaikutus, yhteistyö sekä ekosysteemin rakentaminen (Koordinoitavastuu: Lapin AMK, toteutus yhteistyössä)

- Laaditaan kiertotalouden ja vihreän siirtymän tietoisuuden vahvistamiseksi yhteinen viestintäsuunnitelma (sisäiselle ja ulkoiselle viestinnälle) ja toteutetaan suunnitelmaa monipuolisesti eri viestintäväyliä hyödyntäen.
- Vahvistetaan oppilaitosten henkilöstön ja opiskelijoiden kiertotaloustietoisuuden kehittymistä yhteisillä viestintätoimenpiteillä (esim. tiedotustilaisuudet, teemakampanjat ja julkaisut) myös organisaatioiden välistä tiedonsiirtoa vahvistaen koko hankkeen ajan. (Kaikki toimijat yhteistyössä)
- Edistetään oppilaitos- ja yritysverkostojen vuoropuhelua ja muodostumista ja tuetaan ekosysteemien rakentamista järjestämällä alakohtaisia keskustelutilaisuuksia yrityksille, opiskelijoita ja opettajia osallistaen. Tilaisuudet järjestetään mahdollisuuksien mukaan yritysten tiloissa, tutustuen käytännössä kiertotalouden edelläkävijäyrityksiin ja mahdollistaen yritysten välisen vuoropuhelun. (toimijakohtaiset sekä yhteistyötoteutukset)
- toimialakohtaisten informaatiopakettien tuottaminen ja levittäminen, työpajat ja yhteistilaisuudet, yritysryhmäkohtaiset tapaamiset ja verkostoituminen). (LaY koordinoi, toteutus yhteistyössä)
- Järjestetään yritys- ja yritysverkostojen muodostumista tukevia toimenpiteitä (yhteistilaisuudet seutukunnissa, viestintäväylien monipuolinen hyödyntäminen, osallistuminen teemaa tukeviin muihin hankkeisiin, keskeisten sidosryhmien välinen vuorovaikutus jne.) (LaY)
- Koostetaan työpakettien tulokset ja toteutetut kokeilut yhteen ja hyödynnetään tietoisuuden vahvistamisessa läpi hankkeen ja hyödynnettäväksi hankkeen päättymisen jälkeen. Tuotetaan avoimesti saatavilla oleva materiaalipaketti ja/tai selkeästi saatavilla olevia palvelukoontikokonaisuuksia, joita levitetään yrityksille ja sidosryhmille tapahtumien ja tapaamisten yhteydessä, hankesivustojen kautta sekä hankkeen loppuvaiheen viestintäkampanjalla (esim. päätöstilaisuus, sosiaalinen media, koontijulkaisu tai muu vastaava ajankohtaan ja toimintaan sopiva väylä). (AMK koordinoi, toteutus yhteistyössä).

Tulos: kattava materiaalipaketti alueen mikro- ja pk-yritysten hyödynnettäväksi sekä joukko eri muodoissa ja eri kohderyhmille toteutettuja demonstraatioita sekä verkostoitumista tukevia tilaisuuksia.

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannusarvio

Palkkakustannukset	547 209
Flat Rate 40% kehittäminen	218 883
Nettokustannusarvio yhteensä	766 092

Rahoitussuunnitelma:

	Yhteensä €	Osuus %
Haettava EU- ja valtion rahoitus	612 874	80%
Oma rahoitus: muu julkinen rahoitus	79 579	10%
Oma rahoitus: kuntarahoitus	73 639	10%
Rahoitussuunnitelma yhteensä	766 092	

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanhakemus on arvioitu yleisten valintaperusteiden mukaan ja hanke on katsottu ohjelman ja erityistavoitteen 2.3. mukaiseksi. Hakemus on saanut erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä pisteet 23/42 (55%).

Rahoittajan esitys

Hanketta esitetään puollettavaksi.

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hanke vastaa yritysten tarpeeseen edistää kiertotaloutta omassa toiminnassaan sekä sen myötä edistää kiertotalouden kehittymistä Lapin alueella. Oppilaitosten välinen yhteistyö ja uudet konkreettiset kehittämisavaukset sekä nopeat kokeilut yritysrajapinnassa auttavat yrityksiä huomioimaan kiertotalouden ja vihreän siirtymän mukaiset kehitystarpeet omassa toiminnassaan. Hanke vastaa laajan yhteistyöverkoston myötä myös Lapin alueen tavoitteeseen edistää vihreän siirtymän mukaista toimintaa laaja-alaisesti eri toimialoilla, huomioiden myös toimialojenerityspiirteet. Hanke vastaa lisäksi tarpeeseen saada korkeakouluissa tuotettu ja tutkittu tieto jalkautumaan tiiviimmin aluekehitykseen ja elinkeinoelämän hyödyksi.

Hanke on Lapin älykkään erikoistumisen strategian mukainen hanke. Hanke toteuttaa strategian painopistettä, jossa tavoitteena on vahvistaa Lapin roolia kiertotalouden edelläkävijänä ja tukea yritysten siirtymää kohti resurssiviisaampaa toimintaa. Hanke edistää myös Lappi-sopimuksen strategista painopistettä ”Arktinen talous ja teollisuus kasvavat kestävästi uudistamalla”.